

Otázka č.10. – Vybraná témata z pedeutologie – role učitelky MŠ, pojem kompetence

Podle Prokešové:

pedeutologie = věda o učiteli – součást obecné pedagogiky

osobnost učitele můžeme nahlížet z různých úhlů pohledu:

1. sociologický
2. psychologický
3. pedagogický – profesní kompetence

profesní kompetence = soubor kvalifikačních a osobnostních předpokladů nezbytných pro úspěšný výkon profese

kompetence se vytvářejí teoretickou přípravou, zkušenostmi (praxí), vlivem profesního prostředí

kompetence = úroveň, kterou můžu uplatnit – znalosti, dovednosti, schopnosti

skupiny směřem k žákům, ke školce, k učitelce samotné

profesní prostředí – důležitý je posun dál, aby práce nebyla zátěží, aby nedošlo k syndromu vyhoření

edukace obratu – spojení znalostí a vědomostí s postojem

nutnost působit na postoje dětí a celé společnosti

Jiný zdroj:

Profesní kompetence podporují dovednosti různého zaměření, z nichž vystupují do popředí sociálně psychologické profesní dovednosti. Jejich osvojení a rozvíjení je základem pro optimalizaci působení MŠ ve prospěch rozvoje dítěte, ve prospěch spolupráce rodiny a MŠ, ve prospěch profesní spokojenosti učitelky.

Přehled hlavních skupin profesních dovedností

- sociálně psychologické profesní dovednosti

V sociálních dovednostech můžeme rozlišit prvky dovedností vztahujících se k sobě samému (např. sebereflexe, rozpoznání a přiměřené projevy emocí, autenticita) a prvky týkající se mezilidských vztahů (empatie, akceptace druhých, otevřené vyjadřování za sebe, tolerování odlišných pohledů druhých mnoho komunikativních dovedností atd.).

Základní prvky soc. dovedností jako vzájemné poznávání, důvěra, vytváření příznivé emoční atmosféry, poskytování podpory a pomoci, projevy tolerance i odpovědnosti hrají jistě důležitou roli ve všech dlouhodobějších lidských vztazích.

- **profesní dovednosti spojené s obsahem realizovaných činností, s různými oblastmi rozvoje dítěte předškolního věku**
- **metodické profesní dovednosti**

Oborové a metodické profesní dovednosti souvisejí zejména s tím, co učitelka s dětmi dělá, čím se s dětmi zabývá a jak má určitou aktivitu metodicky a didakticky zpracovanou. Jde v podstatě o to „**co a jak**“. Tato část profesních dovedností je jistě důležitá, ale určitě se jimi profesní kompetence učitelky nevyčerpá.

- **Speciálně výchovné a diagnostické profesní dovednosti**

Speciálně výchovné a diagnostické profesní dovednosti se vztahují k respektování vývojových individuálních charakteristik dítěte, k rozlišování aktuálních stavů dítěte pro práci ve skupině, přizpůsobení stylu práce jednotlivcům i skupinám, dávají základ specificky na dítě zaměřeným intervencím. Učitelka mateřské školy provádí průběžnou pedagogickou diagnostiku, reaguje na změny ve skupině dětí, na jejich „vyladění“ pro určitou aktivitu apod.

Soubor všech dovedností učitelky MŠ tvoří a vyjadřuje její profesní kompetenci.

Dovednosti vztahující se k sebereflexi, sebepoznávání, otevřenosti pro nové, poznávání ostatních sociálních partnerů, rozlišování a porozumění sociálním vztahům, vzájemnému porozumění, komunikaci a jejím specifikám v daném prostředí, zvládání konfliktů a náročných situací, organizaci a vedení skupin, rozlišování možností pro rozvoj jednotlivce se podílejí na efektním zvládnutí profese.

10.

Učitelství pro mateřské školy

Bo x

kompetence	obsah kompetence
<u>Pedagogická</u> + (všeobecný přehled)	- ovládá procesy předškolní výchovy v rovině teoretické a praktické - dovede se orientovat v kontextu výchovy a vzdělávání na základě znalostí vzdělávacích soustav a trendů jejich rozvoje (včetně multikulturních aspektů) - má znalosti o právech dítěte a dalších zákonných normách
<u>Diagnostická</u> a <u>intervenční</u>	- dovede používat prostředky pedagogické diagnostiky na základě znalostí individuálních a vývojových zvláštností dětí předškolního věku - je schopen identifikovat nadané děti i děti se specifickými poruchami učení a chování – dovede přizpůsobit výběr prostředků jejich možnostem - umí řešit různé výchovné situace a problémy (včetně sociálně patologických projevů) - umí poskytovat rady rodičům + AUTODIAGNOSTIKA
<u>Sociální</u> a <u>komunikativní</u>	- ovládá prostředky k utváření podnětného sociálního prostředí ve třídě - ovládá prostředky předškolní socializace dětí – dovede je užívat - dovede se orientovat v náročných sociálních situacích ve škole i mimo školu - ovládá prostředky pedagogické komunikace ve třídě - dovede uplatnit prostředky efektivní komunikace při spolupráci s rodiči - orientuje se v problematice rodinné výchovy
<u>Předmětová</u> a <u>didaktická</u>	- má osvojeny multidisciplinární znalosti: • naukové (jazykové, literární, matematicko přírodovědné, vlastivědné) • ovládá teorii praktické činnosti ve výchovných předmětech – Hv, Vv, Tv, Pv, ekologická výchova • dovede <u>tvůřivě pracovat</u> se vzdělávacím programem předškolního stupně - umí užívat prostředky výchovy založené na aktivitě dětí, jejich prožitku, emocionálním rozvoji - disponuje uživatelskými dovednostmi informační a komunikační technologie
<u>Manažerská</u>	- má znalosti o zákonech a dalších normách a dokumentech vztahujících se k výkonu profese učitelky MŠ - má znalosti o fungování školy - ovládá základní administrativní úkony (evidence dětí, výkaznictví) - dovede organizovat školní i mimoškolní aktivity dětí - <i>evaluace</i>
<u>Profesně</u> a <u>osobnostně</u> <u>kultivující</u>	- má všeobecný rozhled – dovede působit na <u>formování postojů a hodnotové orientace žáků</u> - má osobnostní předpoklady pro kooperaci v pedagogickém sboru - je schopen sebereflexe na základě sebehodnocení i hodnocení různými subjekty - je schopen reflektovat změny v edukační realitě

Klíčové kompetence učitelky MŠ.

Kompetence – způsobilost vykonávat určité činnosti na požadované profesionální úrovni.

1.Kompetence pedagogické

Dovede se orientovat v kontextu výchovy a vzdělávání, teorie na základě znalostí vzdělávacích soustav a trendů a jejich rozvoje

2.Kompetence diagnostické a intervenční(zásahové)

Dovede používat prostředky pedagogické diagnostiky na základě znalostí individuálních a vývojových zvláštností dětí předškolního věku (specifické poruchy chování, učení, dovede poskytovat kompetentní rady rodičům)

3.Kompetence sociální a komunikativní

Ovládá prostředky předškolní socializace dětí k utváření podnětného sociálního prostředí. Ovládá prostředky pedagogické komunikace ve třídě i s rodiči.

4.Kompetence předmětné a didaktické

Má osvojeny multidisciplinární znalosti, naukové, jazykové, literární, přírodovědné, vlastivědné a ovládá teorii i praktické činnosti ve výchovných předmětech (HV, TV, VV, PV), dovede tvořivě pracovat ve vzdělávacím programu. Dovede využívat didaktické prostředky, hry, disponuje základními poznatky.

5.Kompetence manažérská

Má znalosti o zákonech a dalších normách a dokumentech, které se vztahují k výkonu učitelky MŠ.

6.Kompetence profesně a osobnostně kultivující

Má všeobecný rozhled a dovede působit na formování postojů a hodnotové orientace dětí. Má osobnostní předpoklady pro spolupráci v pedagogickém zboru a je schopna sebereflexe na základě sebehodnocení, reflektuje na změny v prostředí, ve kterém působí.

Prokazatelnost získaných kompetencí

- absolvování příslušného studijního programu (VŠ)
- vykonání bakalářské zkoušky
- pedagogická praxe

Profesní standard – normativ do profese uč.MŠ, požadavek na profesní standard, který je definován na základě získaných kompetencí, požadavek vysok školského vzdělání pro uč.MŠ